

7/8094

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610-
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-8094)

16 Temmuz 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 04/06/2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/8094-13616/29465 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili Akif EKİCİ'ye ait 7/8094 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ve ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

**GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ AKİF EKİCİ'NİN 7/8094 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Bilindiği üzere, yabancıların Türkiye'deki çalışmalarını izne bağlamak ve bu yabancılara verilecek çalışma izinleri ile ilgili esasları belirlemek amacıyla hazırlanan 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun 06/03/2003 tarihli ve 25040 sayılı, anılan Kanunun yönetmelikleri ise 29/08/2003 tarihli ve 25214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 06/09/2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Kanunla, ülkemizin ve işverenlerin gerçek ihtiyaçları çerçevesinde vasıflı yabancı çalıştırılmasına imkân sağlamak, gerek haksız rekabetin ve ülkemizdeki işsizliğin önlenmesi, gerekse kayıt dışı ekonomi ve ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik durum ile işgücü piyasası bakımından kaçak işçi istihdamı ile mücadele edilmesi amaçlanmıştır.

Bakanlığımızca verilen çalışma izin sayıları ve çalışma izinlerinin ülkelere göre dağılımı aşağıdaki tablolarda görülmektedir.

Yabancılar Verilen Çalışma İzin Sayıları

YIL	2003*	2004	2005	2006	2007	2008	2009	TOPLAM
Verilen İzin Sayısı	855	7.302	9.438	10.603	8.930	10.705	3.419	51.252

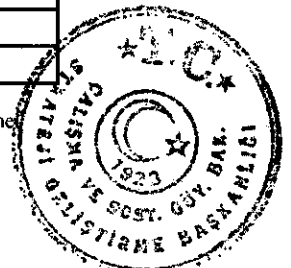
(*) Çalışma izinleri Bakanlığımızca 06/09/2003 tarihinden itibaren vermeye başladığından 06/09/2003-31/12/2003 tarihleri arasında verilen izin sayısıdır.

**Yabancıların Uyuşuna Göre Verilen Çalışma İzinleri
(31/03/2009 itibarıyla oransal olarak) (*)**

S.NO	ÜLKE ADI	ORAN %
1	RUSYA FEDERASYONU	10,42
2	ALMANYA	7,60
3	FRANSA	6,13
4	İNGİLTERE	6,00
5	AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	5,66
6	ÇİN HALK CUMHURİYETİ	5,32
7	UKRAYNA	5,21
8	AZERBAYCAN	4,13
9	İTALYA	2,86
10	İRAN	2,80
11	IRAK	2,37
12	JAPONYA	2,28
13	YUNANİSTAN	2,05
14	ROMANYA	2,02
15	KANADA	1,78
16	BEYAZ RUSYA	1,55
17	BULGARİSTAN	1,53
18	POLONYA	1,41
19	AVUSTURYA	1,37
20	MOLDOVA	1,36
21	KORE CUM. (GÜNEY KORE)	1,34
22	KAZAKİSTAN	1,27
23	KIRGIZİSTAN	1,17
24	HOLLANDA	1,04
25	FİLİPİNLER	1,02
	**DİĞER	20,31
	TOPLAM	100

* : Rakamlar sürekli değişkenlik arzettiğinden bilgiler oransal olarak verilmiştir.

** : Yabancılar verilen çalışma izinlerinin ülkeler düzeyinde oransal olarak gösterildiği bu tabloda genel toplam içerisindeki payı % 1 den daha düşük ülkelere yer verilmemiştir.

4817 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte yabancı kaçak işçilerin ülkemizde çalıştırılmaması amacıyla Bakanlığımızca alınan tedbirler aşağıdaki gibidir.

4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunun 20 nci maddesinde öngörüldüğü üzere, yabancıların ve işverenlerin bu Kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmedikleri hususu Bakanlığımız iş müfettişleri ve Sosyal Güvenlik Kurumu müfettişleri tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin teftiş ve denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, yabancı çalıştıran işverenlerle yabancıların bu kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmediklerini de denetlemekte ve denetim sonuçlarını Bakanlığımıza bildirmektedir.

Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5728 sayılı Kanunla değişik, 4817 sayılı Kanunun Cezai Hükümler başlıklı 21 inci maddesi gereğince 2009 yılında;

Çalışma izni olmaksızın bağımlı çalışan yabancıya 560 TL idarî para cezası,

Çalışma izni bulunmayan yabancıyı çalıştıran işveren veya işveren vekillerine her bir yabancı için 5.600 TL idarî para cezası,

Çalışma izni olmaksızın bağımsız çalışan yabancıya 2.240 TL idari para cezası verilmekte ve varsa işyeri kapatılmaktadır.

Bu sayılan fiillerin tekrarı halinde idarî para cezaları bir kat artırılarak uygulanmaktadır.

Ayrıca işveren, yabancıların ve varsa eş ve çocuklarının konaklama giderlerini, ülkelerine dönüş masraflarını ve gerektiğinde sağlık harcamalarını karşılamak zorundadır.

Müracaat dosyasının incelenmesinden kaçak çalışmaya yönelik herhangi bir bilgi ya da bulgunun tespit edilmesi ya da kanaat oluşması halinde derhal ilgili Bölge Müdürlüğünden inceleme ve denetim yapılması istenilmektedir.

Bakanlığımıza intikal eden kaçak çalışmaya yönelik ilgili mercilerin tespitleri ve alınan şikayet dilekçeleri derhal incelemeye gönderilmektedir. Ayrıca, konuyla ilgili olarak basında yer alan haberler de ihbar kabul edilerek takibe alınmaktadır.

Söz konusu Kanun ile çalışma izinleri reddedilen ve iptal edilen yabancıların ilgili valiliklere ve İçişleri Bakanlığına bildirimleri yapılarak ikametlerinin iptali sağlanmakta ve çalışma izinlerine istinaden düzenlettirdikleri ikamet izinlerini kullanarak ülkemizde değişik işyerlerinde kaçak çalışması engellenerek sınır dışı edilmeleri sağlanmaktadır.

Diğer taraftan, çalışma izni verilen yabancıların Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlantısı sağlanılmakta ve böylece sigorta prim ve vergi kayıpları önlenmektedir. Bu şekilde yabancıların Sosyal Güvenlik Kurumuna girişleri sağlanarak takip ve denetimleri mümkün kılınmıştır.

4817 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bu güne kadar Bakanlığımıza intikal eden kaçak çalışma nedeniyle haklarında cezai işlem yapılan yabancıların ve işverenlerin sayısı da dönemler itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (*)

YIL	2005	2006	2007	2008	2009 (İlk 3 ay)	TOPLAM
YABANCI SAYISI	443	851	1.979	1.577	417	5.267
İŞVEREN SAYISI	220	442	858	729	213	2.462

(*) Bilgiler Geçicidir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, 4817 sayılı Kanunun 20 nci maddesi uyarınca, ülkemizde çalışan yabancıların ve işverenlerin bu kanundan doğan yükümlülüklerini yerine getirip getirmedikleri Bakanlığımız iş müfettişleri ve SGK müfettişleri tarafından denetlenmektedir.

Bakanlığımızca hazırlanan “Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun”la yabancı kaçak işçi çalıştırılmasının önlenmesi ve bu konuda emniyet makamlarının da kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları kontrollerdeki tespitler üzerine Bakanlığımıza intikal eden tutanaklar doğrultusunda ilgili işverenlik ve yabancılar hakkında Bakanlığımızca gerekli cezai işlemlerin tesis edileceğine ilişkin bir düzenleme öngörülerek, daha önce emniyet makamlarınca yapılan tespitler üzerine intikal eden tutanaklar doğrultusunda doğrudan işlem yapılamamakta iken aynı yerde yeni bir denetim yapılmasına gerek kalmaksızın ilk bildirilen tespitteki duruma göre Bakanlığımızca gerekli işlemlerin uygulanabileceği hüküm altına alınmış olup, kaçak yabancı istihdamına yönelik daha etkin mücadele amaçlanmıştır.

Anılan Tasarı 5665 Kanun numarası ile 23/05/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş ancak, 7 ve 8 inci maddelerinin bir kez daha görüşülmesi için Cumhurbaşkanlığınca TBMM’ye Anayasa’nın değişik 89 ve 104 ncü maddeleri uyarınca geri gönderilmiştir.

Söz konusu Tasarının TBMM’de yeniden görüşülmesi henüz mümkün olamamıştır.

Diğer taraftan, “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele (KADİM) projesi, Başbakanlığın 04/10/2006 tarih ve 26309 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2006/28 sayılı Genelgesi ile yürürlüğe girmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde “Kayıt Dışı İstihdam ve Yabancı Kaçak İşçi Çalıştırılmasının Önlenmesi” ile ilgili Komisyon oluşturulmuştur.

Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele (KADİM) Projesi Biçimlendirme Kampanyası kapsamında ülke genelinde dağıtmak üzere 400.000 adet broşür ve 50.000 adet afiş hazırlanmış ve taşra teşkilatına dağıtılmak üzere gönderilmiştir.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) ile Sosyal Güvenlik Kurumu arasında karşılıklı veri aktarımının gerçekleştirilmesine yönelik protokol imzalanmış olup, yapılan protokol uyarınca Kurumun vergi dairelerine muhtasar beyanname ile yapılan bildirimlerin aylık prim ve hizmet belgesi ile yapılan bildirimlerle karşılaştırılması suretiyle verilerin kontrolü, dolayısıyla kayıt dışı istihdam ile mücadele amaçlanmaktadır. Bu amaçla, GİB ile yapılan protokol gereğince Kurum verileri ile GİB verilerinin karşılıklı transferine ilişkin bilgisayar programları hazırlanmış olup, kullanıma açılmak üzere test işlemleri devam etmektedir.

Bununla birlikte, işverenlerce Kuruma e-Bildirge üzerinden verilmesi gereken Aylık Prim ve Hizmet Belgeleri ile vergi dairelerine e-Beyanname üzerinden verilen muhtasar beyanname birlikte alınmak suretiyle kayıt dışı istihdamla mücadeleye yönelik GİB ve Kurum tarafından müştereken yapılan çalışmalar devam etmektedir.

5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, 818 sayılı Borçlar Kanununun 323 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası, 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrası, 854 sayılı Deniz İş Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrası ve 4857 sayılı İş Kanununun 32 inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiş olup, anılan Kanunlar kapsamında çalışan işçilerin, gazetecilerin, gemi adamlarının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkaklarının işverenleri tarafından özel olarak açılan banka hesaplarına yatırılma zorunluluğu getirilerek, kayıt dışı istihdamın önlenmesi amaçlanmıştır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) ile yapılan görüşmeler sonucunda SGK verilerinin MASAK tarafından görüntülenebilmesi ve MASAK’ın uygun göreceği bilgilerin SGK’ya gönderilmesi hususlarında protokol yapılmış olup, bilgisayar sistemi kullanıma açılmıştır.

Öte yandan, Kurumun kayıt dışı istihdam ile ilgili mücadelesinde kaçak sigortalının vatandaşımız veya yabancı uyruklu olup olmamasının bir önemi bulunmamakta olup, kayıt dışı istihdam ile ilgili yapılan çalışmalar devam etmektedir.

